

se radi o brodovima namijenjenim trgovačkoj svrsi /v.br.12, str.59 ovog periodika/, uložila je Kubanska vlada priziv. Apelacioni sud /sudac Cameron/ uvažio je priziv i priznao prigovor imuniteta valjanim. On to obrazlaže time što autori /citira Dicey-a, Cnesnire-a i Oppenheime/ smatraju da se protiv suverena ne može voditi postupak o predmetu koji je u njegovom vlasništvu ili posjedu, bilo da se radi o postupku in personam ili in rem. Iz sudske prakse citira u potkriju te teze precedent "Porto Alexandre" iz 1920 /koji se sa svoje strane pozivao na precedent "Parlament Belge" iz 1830/ u kojem je prigovor imuniteta Portugalske vlade uvažen, jer je dokazano vlasništvo države i, kako je rekao apelacioni sudac Warrington, kakva bila stvarna upotreba broda /"the actual use"/ dokazano je da je namijenjen javnoj upotrebi /"public use"/. Iza toga se vraća na precedent "Cristina" u kojem je Kuća Lordova sudila 1938. i u kojem su lordovi Wright, Thankerton i Maugham izrično ukazali na to da smatraju valjanim i za englesko pravo načela Bruxelleske konvencije o imunitetu državnih brodova od 1926, pa dolazi do zaključka da u nazočnom slučaju i po načelima Konvencije od 1926. postoji imunitet Kubanske vlade, jer se Konvencija ograničuje samo na "zahtjeve u pogledu iskorištavanja brodova i prijevoz tereta na njima" /LIIR 1961, vol.2, str.241/, a u ovom slučaju ne radi se o sporu "iz iskorištavanja utuženih brodova, nego prije iz ugovora koji se odnosi na iskorištavanje broda". Kako pak zahtjev Republike Kube na vlasništvo tih brodova nije osnovano na "očigledno manjkavom naslovu" /odlučuje istim riječima Earla Jowitt-a u slučaju "Tasikmalaša" u Tajnom savjetu iz 1955/ smatra da mora uvažiti priziv osnovan na prigovoru imuniteta Republike Kube, i utvrditi da kanadski sud nema jurisdikcije u ovom slučaju.

/LIIR 1961, str.230-242/

E.P.

APELACIONI SUD SJEDINJENIH DRŽAVA AMERIKE

Presuda od 5.IK 1961.

"Bahia de Nipe"

Imunitet suverena - Utjecaj baraterije na postupak prema državnom brodu - Potvrda Državnog tajništva za vanjske poslove o postojanju imuniteta isključuje protudokaz u pogledu činjenica na kojima je osnovana - Coast Guard /Obalna straža/ nije ovlaštena spriječiti uređivanje sudačkih organa na stranom brodu

Kubanski brod "Bahia de Nipe" bio je doveden u Lynnhaven u Virginiji, jer je zapovjednik broda, protivno nalogu i upotrebom sile prema dijelu posade, udario takav kurs. Brod je prevozio teret šećera u SSSR. Prema brodu i teretu su istaknuti slijedeći zahtjevi: a/ dva obalna radnika povelili su ovršni postupak prema brodu za tražbine koje su im dosuđjene prema kubanskom brođovlasniku "Bahia de Nipe" prije nego što je brod preuzela Kubanska vlada, b/ "Mayan Lines" A.S., zbog

tražbine koja im je pravomoćno dosuđjena protiv Kubanske vlade u postupku u kojem se ona odrekla imuniteta od jurisdikcije i ovrhe, c/ United Fruit Sugar Comp., koja je tvrdila da je teret njeno, protupravno joj oduzeto, vlasništvo, i d/ zapovjednik broda i deset članova posade za dužne im plaće. Prvostepeni savezni sud za istočno okružje Virginije priznao je imunitet Kubanske vlade od jurisdikcije SAD, kao i to da je na osnovi potvrde /certificate/ State Departmenta brod državno vlasništvo i u javnoj službi, pa je stoga odbio zahtjeve svih učesnika u sporu. Pri tome je sud našao da Coast Guard nije ispravno postupala kad je spriječila sudske organe da izvrše sudske dostave na brodu. Apelacioni sud je potvrdio prvostepenu odluku i svoju odluku obrazložio potvrdom State Departmenta, prema kojoj je Republika Kuba vlasnik i posjednik broda, koji da se iskorištava u javne svrhe, i vlasnik tereta da je ista država. Sud je kod toga istakao da se on smatra vezanim uzeti kao istinite činjenice u toj potvrdi na osnovi ustavne trodiobe vlasti, i da prema tome nema mjesta dopuštenju da tužitelj dokazuje da nije brod vlasništvo države, ili da se ne upotrebljava u javne nego "u trgovačke svrhe", ili da vlasništvo tereta ne pripada Kubanskoj vladi, pa tumačenje da iz odnosnih odredaba Ustava slijedi da na taj način sud ne vrijeđja pravo građana na zakoniti sudski postupak /"due process of law"/" prema 5.amendmentu Ustava. Konačno i prigovor jednoga od tužitelja /Mayan Lines/, da on ima pravo na provođenje presude koju je postigao u parnici u kojoj se Kuba odrekla imuniteta od jurisdikcije i ovrhe, nije uvažen, jer mu opet suprotstoji potvrda State Departmenta, a to još i više vrijeđja u konkretnom slučaju u kojem je odnosna imovina Kubanske vlade došla u Sjedinjene Države na osnovi baraterije posade. Sud je dopustio strankama da u roku od 5 dana mogu podnijeti zahtjev za obustavu postupka do rješenja revizije na Vrhovni sud Sjedinjenih Država.

/MLIR 1961, str.273-276/

E.P.

Bilješka uz presudu kanadskog i američkog Apelacionog suda. - Presuda kanadskog Apelacionog suda preinačuje presudu Prvostepenog suda /v. br.12, str.59 i bilješku uz nju/. Američka apelaciona presuda obradjuje sličan problem. Naglasiti treba da ni jedna ni druga od tih presuda nije izrečena u sporu koji bi se odnosio "na zahtjeve koji se odnose na iskorištavanje tih /scil.državnih trgovačkih/ brodova, ili na prijevoz tih /scil.državnih trgovačkih/ tereta" /čl.1 Konvencije o imunitetu državnih brodova od 1926./. Sira tekstualcija čl.21 Ženevske konvencije o teritorijalnom moru i čl.9 Ženevske konvencije o otvorenom moru, obje od 1958, nije ni mogla utjecati na shvaćanje sudova u sporovima koje su rješavali, jer obje konvencije dolaze do primjene u određenim morskim pojasima i njihove norme /i u pogledu državnih trgovačkih brodova/ dolaze samo tamo do primjene. Ipak treba istaći širok opseg u kojem se američki sudovi smatraju vezani potvrdoma resora vanjskih poslova, tako da oni ne polaze putem kojim ide kanadski sud, koji po uzoru na engleske sudove /napose Tajni savjet u slučaju "Taksimalaja"/ izrično dopušta raspravu o pravnom naslovu na kojemu se

državno vlasništvo temelji. Kanadska presuda upućuje na to da se mora raditi o sporu iz trgovačkog iskorištavanja broda, da bi se moglo na temelju Konvencije od 1926 /koju ni Kanada ni Ujedinjeno Kraljevstvo nisu ratificirali/ i na temelju govora u Kući Lordova /votumi sudaca u Kući Lordova zovu se "speeches"/ u slučaju "Cristina" zaključiti da prigovor imuniteta suverena ne bi mogao biti uspješno istaknut. Prema tome i gornja presuda u slučaju "Canadian Conqueror" ne dira u uže područje pitanja imuniteta suverena u vezi s državnim trgovačkim brodovima iz Konvencije od 1926, a pogotovo američka presuda u slučaju "Banja de Nipe" ostaje izvan te sfere, jer je State Department potvrdio ne samo da se radi o brodu državnog vlasništva nego i da se radi o brodu namijenjenom javnoj službi. Kod toga se ipak nameće misao da su granice, unutar kojih se zbog dokazne snage koju sudovi toj potvrdi daju kreće imunitet državnih trgovačkih brodova, ipak donekle neodređene i zavisne od političkih ocjena /jer potvrda State Departmenta nije podvrgnuta sudskoj ocjeni istinitosti činjenica na kojima se temelji, drukčije u Engleskoj/. Posebno treba spomenuti da prema vladajućem shvaćanju američke prakse, a i engleske, nepriznavanje imuniteta od jurisdikcije još ne uključuje i nepriznavanje imuniteta od ovrhe i onda kad se radi o aktima jure gestionis /v.referate i diskusiju na 55.godišnjoj skupštini American Society of International Law, Washington 1961, str.89-145/. Referenti i diskutanti smatrali su da bi trebalo proširiti to nepriznavanje imuniteta od jurisdikcije i na ovrhu, a neki su smatrali da bi sudovi morali dati konačnu ocjenu potvrde State Departmenta, jer i resor vanjskih poslova smatra da je stvar sudova da prosude da li postoji ili ne postoji imunitet. Za sada je ipak vladajuća praksa američkih sudova drukčija nego što su istaknute želje za njenom promjenom. Prema tome treba osobito pažljivo sklapati ugovore s državnim pa i brodarskim poduzećima, a kod toga treba imati na umu da u eventualnom procesu ni odricanje od imuniteta neće uvijek imati željeni učinak pred sudovima SAD i Commonwealth-a.

E.P.

APELACIONI SUD, Rouen

Presuda od 21.VI 1957.

Sté Omnium alimentaire c/a Sté generale de Surveillance

Kupoprodaja CIF - Opunomoćenik koji treba da nadzire otpremu - Uvjeti njegove odgovornosti

Opunomoćenik koji treba da nadzire otpremu robe prodane CIF može biti odgovoran, što prodavaocu nije izvršeno plaćanje zbog navodnih razlika u težini, jedino u slučaju ako se na njegov teret dokaže grubo neizvršenje njegove punomoći.

/DMF 1958, str.624/

S.B.